

Петрофанова Ксенія Романівна,
*аспірантка кафедри цивільного права № 1,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: petrofanova_ksenya@mail.ru
ORCID 0000-0003-0463-6033*

doi: 10.21564/2414–990x.136.93494
УДК 347.122 (477)

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ І ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Розглянуто економічну специфіку грошей, з'ясовано, як проявляють себе гроші у цивільних правовідносинах, сформульовано функції грошей у цивільному праві. Дано визначення грошей як категорії приватного права.

Ключові слова: гроші; функції грошей; законний платіжний засіб; гривня; форми грошей; безготівкові гроші; електронні гроші.

Петрофанова К. Р., аспірантка кафедри гражданского права № 1, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.
e-mail: petrofanova_ksenya@mail.ru ; ORCID 0000-0003-0463-6033

К вопросу о понятии и функции денег в гражданском праве

Рассматривается экономическая специфика денег, анализируется проявление денег в гражданских правоотношениях, сформулировано функции денег в гражданском праве. Дается определение денег как категории частного права.

Ключевые слова: деньги; функции денег; законное платежное средство; гривна; формы денег; безналичные деньги; электронные деньги.

Постановка проблеми і актуальність теми. Гроші є одним із найвагоміших здобутків суспільства. Англійський політик Вільям Гледстон (Viliam Hledston) якось сказав, що навіть кохання не звело б із розуму такої кількості людей, як мудрування з приводу сутності грошей [Цит. за: 1, с. 13]. Тому не дивно, що теоретичні проблеми розвитку грошових відносин завжди були предметом наукових досліджень економічної і юридичної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У класичній правовій та економічній літературі багато уваги було присвячено теорії грошей, серед авторів можна виділити Л. Лунца (L. Luntsa), Г. Хартманна (H. Khartmanna), Г. Кнапп

(Н. Кнарр), К. Маркса (K. Marksa), Л. Харріса (L. Kharrisa), М. Фридмена (M. Frydmena) та інші. Певна увага приділялася зазначеним проблемам і сучасними науковцями: В. Яроцьким (V. Yarotskym), А. Ісаєвим (A. Isaievym), А. Кочергіним (A. Kocherhinym), І. Трубіним (I. Trubinyum) та іншими, проте досі чимало питань залишаються відкритими.

Метою цієї статті є з'ясування поняття грошей і функцій, які вони виконують у цивільних правовідносинах.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в законодавстві України, як і в більшості країн світу, немає дефініції грошей, що пояснюється складністю та багатогранністю цього феномену. За своєю природою гроші є економічною категорією, вивчення поняття грошей, теорій їх походження, ролі і функції належить до сфери економічної науки, проте для належного їх функціонування необхідне і належне правове регулювання. Це змушує нас звернути увагу на економічну специфіку грошей перед тим, як розглядати їх у приватно-правовому контексті. Показовою є позиція Л. Лунца, що основним елементом юридичного вчення про гроші є розмежування двох понять: 1) поняття грошей загальне для права й економічної науки і 2) поняття грошей у спеціальному юридичному розумінні [2, с. 34]. Є. О. Алісов також зазначає, що не можна вести мову про необхідність вироблення власне юридичної дефініції грошей, оскільки остання, не будучи наповненою економічним змістом, може розглядатися винятково як фікція, а її застосування в практиці правового регулювання може деструктивно вплинути на економічну систему суспільства [3, с. 137]. Схожу точку зору висловлювали Ю. А. Ровинський та С. Д. Ципкін, підкреслюючи, що наука права не може у своєму дослідженні відвернутися від економічного змісту регульованих фінансовим правом суспільних відносин [4, с. 105; 5, с. 4–5].

На думку більшості науковців, сутність грошей найкраще можна зрозуміти через функції, які вони виконують. Вихідною теоретичною конструкцією такого підходу стала теза американського економіста Ф. Вокера: «Гроші – це те, що вони виконують» [Цит. за: 6, с. 64].

Під функціями зазвичай розуміють зовнішній прояв властивостей якого-небудь об'єкта в існуючій системі відносин. При розгляді питання про поняття і юридичну природу грошей Л. Лунц також виходив із того, що розкрити його можна лише шляхом аналізу тієї функції, яку гроші виконують у господарському житті. При цьому він не вважав за можливе зводити поняття грошей в юридичному значенні до простого перерахування їх функцій в економічному обороті, підкреслюючи, що «засіб обігу» і «законний платіжний засіб» – два поняття, які різні за своїм змістом, хоча зазвичай подібні за обсягом. Разом із тим він відкидав спроби сформулювати спеціальне юридичне визначення грошей, яке б ігнорувало економічну природу досліджуваного феномена [2, с. 21].

В економічній літературі склався далеко не однозначний підхід щодо функцій, які виконують гроші. Розвиток функцій грошей відбувався відповідно до ускладнення товарного виробництва та ринкових відносин. Тому на кожному етапі розвитку товарно-грошових відносин формується певна сукупність функ-

цій грошей та способів їх взаємодії. Також необхідно враховувати, що у процесі розвитку грошових відносин деякі функції ускладнюються, змінюються, відмирають. Розбіжності стосуються як трактування самих функцій, так і їх кількості. Наприклад, Платон у своїй роботі «Держава» виділив тільки дві функції грошей: міра вартості та засіб обігу [Цит. за: 7, с. 19]. Л. Харріс виділяв функції засобу обігу, міри вартості та засобу збереження вартості [8, с. 75]. К. Макконелл і С. Брю називали функції засобу обігу, міри вартості та засобу заощадження [9, с. 273]. С. Фішер, Р. Дорнбуш і Р. Шмалензі вважали, що гроші виконують чотири функції: засобу обміну, одиниці лічби, засобу збереження вартості та міри відкладених платежів, віддаючи перевагу при цьому платіжній функції: «Гроші – загально визнаний засіб платежу, який приймається в обмін на товари і послуги, а також при оплаті боргів» [10, с. 473]. У працях Д. Рікардо віддавалася перевага функції грошей як засобу обміну. На думку науковця, гроші є товаром, що служить загальним засобом обміну [11, с. 62]. У книзі англійського економіста Т. Крампа «Феномен грошей» виділені такі грошові функції: засіб платежу, міра вартості, одиниця виміру, засіб обігу та засіб нагромадження багатства [Цит. за: 12, с. 141]. К. Маркс у своїй роботі «Капітал» виділяв функції міри вартості, засобу обігу, засобу накопичення, засобу платежу і функцію світових грошей [13, с. 107]. Традиційно у економічній теорії кінця ХІХ – початку ХХ ст. виділялися п'ять функцій, що їх виконують гроші: міра вартості, засіб обігу, засіб накопичення, засіб платежу і функція світових грошей.

Розглядаючи функцію грошей як міри вартості, необхідно згадати, що раніше гроші були повноцінними, тобто мали внутрішню вартість, адекватну вартості товару, який виконував функцію грошей, або вартості того матеріалу, з якого гроші були виготовлені (наприклад, золота або срібла). Так, К. Маркс у роботі «Капітал» писав, що «...перша функція золота полягає в тому, щоб доставити товарному світу матеріал для вираження вартості, тобто для того, щоб виражати вартість товарів як якісно однакових і кількісно порівнянних величин. Воно функціонує, таким чином, як загальна міра вартості, і перш за все в силу цієї функції золото – як специфічний еквівалентний товар – стає грошима» [13, с. 104]. Зрозуміло, що золото вимірювало вартість товару своєю власною вартістю. Виникає питання: якою вартістю володіють банкноти, монети чи записи на рахунках? Папір та інформація однозначно не можуть бути матеріалом для вираження вартості речей. У науці з приводу цього існує думка, що неповноцінні гроші відображають одиницю вартості. Для зручності вартість будь-якого товару повинна бути виміряна в одних і тих же одиницях, якими є гроші. На відміну від бартерної економіки, де кожен продукт має дуже багато цін – за числом товарів, у грошовій економіці у товару тільки одна ціна вартості – грошова, яка показує, скільки грошових одиниць продавець хотів би отримати за свій товар. Затверджується єдиний стандарт вартості, що значно полегшує процес обміну. Одиниця вартості – спільний знаменник, у якому може бути однозначно виражена цінність всіх товарів і послуг, вироблених в економіці [14, с. 312].

В Україні такою одиницею вартості є грошова одиниця України – гривня, що служить для порівняння і вираження цін усіх товарів. Ціна, як відомо, є формою вираження вартості товару у грошовій формі завдяки властивості грошей служити масштабом цін [14, с. 315]. Деякі науковці виокремлюють таку властивість грошей як окрему функцію, інші, наприклад М. А. Портной, вказує, що вона є лише механізмом виконання функції міри вартості [Цит. за: 15, с. 41].

Друга важлива функція грошей – функція знаряддя обміну. На думку Л. Лунца, гроші в цивільному обороті мають своїм призначенням служити знаряддям обміну. Кожен господарюючий суб'єкт має можливість в обмін на гроші отримати майнове благо, яке власник цього блага згоден йому надати. Але ця можливість носить фактичний, а не юридичний характер: грошовий знак не є ордером на товар, не дає своєму користувачу права вимагати від держави або приватної особи надання йому будь-якої майнової цінності. Функція загального знаряддя обміну грошей існує в силу довіри до них учасників цивільного обігу, в силу впевненості кожного з них, що цей грошовий знак буде охоче прийнятий у обмін на товар іншою особою, що цей знак дає фактичну можливість вільного вибору майнових благ. Купівельна спроможність грошей заснована на довірі до них зі сторони цивільного обігу. Необхідність же надання юридичної сили властивостям певного товару бути загальним знаряддям обміну виникла пізніше, тому юридичний вплив у такому разі має вторинний характер, покликаний обслуговувати економіку [2, с. 40].

Економіст Ст. Джевонс також зазначає, що функція мінового засобу могла бути виконана багатьма товарами, проте в силу звички або необхідності цю роль виконує один певний предмет, який служить грошима в справжньому розумінні слова [16, с. 8–9]. Сучасні гроші повністю справляються з цією функцією.

Функцію грошей як засобу платежу, на думку економістів, слід розглядати тоді, коли гроші не беруть участь у товарообміні, а лише завершують його. Наприклад, у випадках, коли між купівлею і продажем є розрив у часі. При виконанні цієї функції про гроші говорять як про кредитні. Гроші, що мають широке поширення і довіру з боку учасників майнового обороту, надають їх власнику загальну купівельну спроможність.

Зміна форм грошей вплинула на функцію грошей як засобу нагромадження, тобто здатності грошей до накопичення багатства. На думку М. Фридмана, не маючи власної вартості, проте маючи купівельну спроможність, можна зберігати частину отриманих доходів на майбутнє для виконання тієї або іншої мети. Накопичення грошей може сьогодні бути як на рівні держави, так і на рівні інших суб'єктів суспільних відносин.

Обслуговуючи рух вартості в міжнародному економічному просторі і забезпечуючи реалізацію взаємовідносин між країнами, гроші виконують функцію світових грошей. Не всі науковці підтримують таку думку, деякі вважають, що така функція, як світові гроші, взагалі не може розглядатися як окрема самостійна функція, тому що у такому випадку гроші розглядаються як знаряддя обміну або засіб платежу у зовнішньоекономічних відносинах, тобто, тут зміню-

ється тільки географічне їх застосування, але не змінюються їх функціональні характеристики [14, с. 319].

Отже, можливість того або іншого блага виконувати перелічені функції дає нам можливість назвати його грошима в економічному сенсі слова.

Через свої функції гроші беруть участь і в цивільному обігу. Проаналізувавши норми цивільного права, можна стверджувати, що гроші себе проявляють по-різному в цивільному обігу. Перш за все, відповідно до положень ст. 177 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) гроші є об'єктом цивільних прав [17], тобто є благом, з приводу якого суб'єкти цивільних прав вступають між собою у певні правовідносини, встановлюючи відповідні права і обов'язки. Гроші можуть виступати об'єктом права власності; у грошовому еквіваленті компенсується частка в спільній частковій власності у разі неподільності речі; у грошах, як правило, проводяться розрахунки при ввідикації речі. І це далеко не повний перелік речових відносин, які виникають при використанні грошей. У договірних зобов'язаннях гроші виступають у вигляді предмета або ціни. Там, де гроші виступають самостійним предметом, говорять про договори дарування, пожертви, позики тощо. Ціною гроші виступають у договорах купівлі-продажу, поставки, найму, підряду та інших. Крім того, гроші проявляють себе і в забезпечувальних правовідносинах. Насамперед, коли мова йде про завдаток чи внесення коштів співвласником, переважні права якого порушені, на депозит суду при подачі позову про переведення на нього прав і обов'язків покупця [18].

Професор В. Яроцький зазначає, що гроші забезпечують можливість компенсації заподіяної майнової шкоди відповідно до положень глави 82 ЦК України. Їх використання в цивільному обороті дає змогу здійснювати грошову оцінку з метою визначення розміру компенсації не тільки майнових, але й немайнових (моральних) втрат. Зокрема, гроші як загальний еквівалент забезпечують можливість компенсації моральної шкоди, заподіяної фізичній або юридичній особі неправомірними рішеннями, а також діями чи бездіяльністю правопорушника, за правилами, встановленими статтями 1167, 1168 ЦК України [19, с. 116].

З огляду на економічні функції грошей, науковці доходять висновку, що в цивільних правовідносинах вони виконують регулятивну, забезпечувальну та компенсаційну функції. Виникає ще одне питання: що має на увазі законодавець, використовуючи термін «гроші» у нормах цивільного права? Так, у ст. 192 ЦК України «Гроші (грошові кошти)» вказано, що законним платіжним засобом, обов'язковим до приймання за номінальною вартістю на всій території України, є грошова одиниця України – гривня [17]. У Законі України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» встановлено, що гроші існують у готівковій та безготівковій формі (формі записів на рахунках у банках), а також поняття електронних грошей [20]. Поняття «законний платіжний засіб» у законодавстві України також не закріплено, але аналіз цивілістичної доктрини про гроші свідчить, що саме із законним платіжним засобом асоціюють гроші в

юридичному сенсі. Наприклад, Г. Хартман у своїй роботі «Про гроші та грошові зобов'язання», яку Л. Лунц влучно називає джерелом правильних суджень про гроші, формує «спеціальне» поняття грошей як предметів, які за законом наділені здатністю слугувати засобом погашення зобов'язань у всіх випадках неможливості виконання, що не звільняє боржника. Тобто фактично дослідник, формулюючи юридичне поняття грошей, розкриває поняття законного платіжного засобу. Тих самих поглядів дотримувались і М. Литовченко у своїй роботі «Гроші в цивільному праві», і Г. Ф. Кнапп у роботі «Державна теорія грошей» [Цит. за: 2, с. 35]. У рамках радянської цивілістичної доктрини традиційним вважалось визначення грошей як законного платіжного засобу, яким можна було погасити будь-який борг [21, с. 37]. З аналізу норм цивільного права випливає, що зобов'язання, за певними винятками, можуть бути виконані лише в гривні, тобто погасити борг сьогодні відповідно до діючого законодавства можна лише за допомогою законного платіжного засобу. На нашу думку, саме властивість бути «законним платіжним засобом» відрізняє гроші від інших речей, які хоча і виконують економічні функції грошей, проте в юридичному значенні не належать до них. Отже, окремою функцією, поряд з вищезазначеними, слід визначити здатність грошей слугувати законним платіжним засобом, як універсальним засобом виконання зобов'язань.

Висновки. На підставі вищевикладеного пропонуємо під грошима як категорією приватного права розуміти ідеальну категорію, яка виражає одиниці вартості, слугує законним платіжним засобом і може виконувати у цивільному обігу регулятивну, забезпечувальну та компенсаційну функції. Саме в цьому полягає зміст грошей. Окремо слід досліджувати правовий режим їх функціональних форм (готівкової, безготівкової, електронної), які є продуктом тривалого історичного розвитку. Впродовж історії гроші змінювали лише форму, але зберігали свій зміст.

Список літератури:

1. Пашкус Ю. В. Деньги: прошлое и современность / Ю. В. Пашкус. – Ленинград : Изд-во Ленинград. ун-та, 1990. – 181 с.
2. Лунц Л. А. Деньги и денежные обязательства в гражданском праве / Л. А. Лунц. – Москва : Статут, 2004. – 350 с.
3. Алісов Є. О. Проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Є. О. Алісов. – Харків, 2006. – 375 с.
4. Ровинский Е. А. Основные вопросы теории советского финансового права / Е. А. Ровинский. – Москва : Госюриздат, 1960. – 193 с.
5. Цыпкин С. Д. Финансово-правовые институты, их роль в совершенствовании финансовой деятельности советского государства / С. Д. Цыпкин. – Москва : Изд-во МГУ, 1983. – 80 с.
6. Гальчинський А. Теорія грошей: навч.-метод. посіб. / А. Гальчинський. – Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 412 с.
7. Михайловська І. М. Гроші та кредит : навч. посіб. / І. М. Михайловська, К. Л. Ларіонова. – Львів : Новий Світ-2000, 2006. – 432 с.
8. Харрис Л. Денежная теория / Л. Харрис ; пер. с англ. ; под ред. В. М. Уоскина. – Москва : Прогресс, 1990. – 750 с.

9. Макконнелл К. Р. Экономика. Принципы, проблемы и политика / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – Москва : Республика, 1992. – 400 с.
10. Фишер С. Экономика / С. Фишер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензи. – Москва : Дело ЛТД, 1995. – 864 с.
11. Рикардо Д. Сочинения / Д. Рикардо ; пер. с англ. под ред. М. Н. Смит. – Москва : Госполитиздат, 1955. – Т. 3. – 296 с.
12. Аржевітін С. Підходи до визначення сутності грошей. / С. Аржевітін // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – 140–146 с.
13. Маркс К. Капитал. Критика политической экономики / К. Маркс. – Москва : Политиздат, 1960. – 907 с.
14. Царьова Л. К. Правові засоби забезпечення реалізації функції грошей / Л. К. Царьова // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. – Одеса : Юрид. л-ра, 2009. – 326 с.
15. Соколова О. В. Финансы, деньги, кредит : учебник / О. В. Соколова. – Москва : Юрист, 2000. – 784 с.
16. Джевонс У. С. Деньги и механизм обмена / У. С. Джевонс. – Челябинск : Социум, 2005. – 192 с.
17. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – 356 с.
18. Исаев А. Н. Экономическая природа денег как объекта гражданских прав [Электронный ресурс] / А. Н. Исаев // Теория і практика правознавства. – 2014. – № 2. – Режим доступу : <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/63195/58609>.
19. Яроцький В. Л. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин (основи інструментальної концепції) : монографія / В. Л. Яроцький. – Харків : Право, 2006. – 544 с.
20. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-3>.
21. Даниленко О. В. Щодо поняття грошей у цивільному праві [Електронний ресурс] / О. В. Даниленко // Форум права. – 2015. – № 3. – С. 37–44. – Режим доступу : www.irbis-nbuv.gov.ua

References:

1. Pashkus, Yu.V. (1990). Denhy: proshloe y sovremennost [Money: proshloe and our time]. Leningrad: Yzdatelstvo Lenynhradskoho Unyversyteta [in Russian].
2. Lunts, L.A. (2004). Den'gi i denezhnye objazatel'stva v grazhdanskom prave [Cash and cash obligations in civil law]. Moscow: Statut [in Russian].
3. Alisov, Ye.O. (2006). Problemy pravovoho rehulyuvannya hroshovoho obihu v Ukrayini [Problems of legal regulation of money circulation in Ukraine]. Extended abstract of Doctor's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].
4. Rovinskiy, E.A. (1960). Osnovnye voprosy teorii sovetskogo finansovogo prava [Basic questions of Finance Soviet theory of law]. Moscow: Gosyurizdat [in Russian].
5. Tsyarkin, S.D. (1983). Finansovo-pravovyye instituty, ikh rol' v sovershenstvovanii finansovoy deyatel'nosti sovetskogo gosudarstva [Financial and legal Institutes, s role in the activities Improvement finansovoy Soviet state]. Moscow: Izdatel'stvo MGU [in Russian].
6. Halchynskiy, A. (2001). Teoriia hroshei. [The theory of money]. Kiev: Vydavnytstvo Solomii Pavlychko «Osnovy» [in Ukrainian].
7. Mykhaylovs'ka, I.M. (2006). Hroshi ta kredyt [Money and credit]. Lviv: Novyy Svit-2000 [in Ukrainian].
8. Kharrys, L. (1990). Denezhnaia teoriyaю.[Monetary theory]. Moscow: Prohress [in Russian].
9. Makconnell, K.R. (1992). Jekonomiks. Principy, problemy i politika [Economics. Principles, problems and policies.]. Moscow: Respublyka [in Russian].

10. Fysher, S. (1995). Экономика. [Economy]. Moscow: Delo LTD [in Russian].
11. Rykardo, D. (1955). *Sochyneniya*. [Compositions]. Moscow: Hospolytyzdat [in Russian].
12. Arzhevitin, S. (2009). Pidkhody do vyznachennya sutnosti hroshey [Approaches to the definition of the nature of money]. *Formuvannya rynkovoyi ekonomiky v Ukraini – Formation of market economy in Ukraine*, 19, 140–146 [in Ukrainian].
13. Marks, K. (1960). Kapytal. Kritika politicheskoy jekonomiki [Capital. Critique of Political Economy]. Moscow: Polytyzdat [in Russian].
14. Tsarova, L.K. (2009). Pravovi zasoby zabezpechennia realizatsii funktsii hroshei [Legal means of implementing functions of money]. *Naukovi pratsi Odes'koyi natsional'noyi yurydychnoyi akademii. – Proceedings of Odessa National Academy of Law*. Odessa: Yuryd. l-ra [in Ukrainian].
15. Sokolova, O.V. (2000). Finansy, den'gi, kredit [Finance, money, credit: tutorial]. Moscow: Yuryst [in Russian].
16. Dzhevons, U.S. (2005). Den'gi i mekhanizm obmena [Money and exchange mechanism]. Chelyabinsk: Sotsium [in Russian].
17. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16. 01. 2003. № 435-IV. [The Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine on 16. 01. 2003.435-IV]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 40–44 [in Ukrainian].
18. Isaiev, A.N. (2014). Jekonomicheskaja priroda deneg kak ob#ekta grazhdanskih prav [Economic nature of money As objects of citizens rights]. *Teoriia i praktyka pravoznavstva – Theory and practice of jurisprudence*, 2. *tlaw.nlu.edu.ua*. Retrieved from: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/63195/58609> [in Russian].
19. Iarotskiy, V.L. (2006). Tsinni papery v mekhanizmi pravovoho rehuliuвання mainovykh vidnosyn (osnovy instrumentalnoi kontseptsii) [Securities in the mechanism of legal regulation of property relations (foundations instrumental concept)]. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
20. Pro platizhni systemy ta perekaz koshtiv v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001. № 2346-III. [Pro platizhni systemy ta perekaz koshtiv v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 r. № 2346-III.]. *Ofitsiyniy sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-3> [in Ukrainian].
21. Danilenko, O.V. Shchodo poniattia hroshei u tsyvilnomu pravi [To the concept of money in civil law]. *irbis-nbuv.gov.ua*. Retrieved from: <http://irbis-nbuv.gov.ua> [in Ukrainian].

Petrofanova K. R., Postgraduate Student of Civil Law Department № 1, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.

e-mail: petrofanova_ksenya@mail.ru ; ORCID 0000-0003-0463-6033

On the concept and function of money in civil law

Theoretical problems of monetary relations have always been a subject of research of economic and legal science. In classical legal and economic literature, much attention was devoted to the theory of money among the authors can be identified Lunts L., G. Hartmann, G. Knapp, K. Marx, L. Harris, M. Frydmena and others. Some attention was paid to these problems and modern scholars: W. Yarotskiy, A. Isaev, A. Kochergin, I. Trubina and others, however, despite a large number of studies, many questions remain open.

The purpose of this article is to clarify the concepts and functions of money, they perform in civil matters.

The paper drawn attention to the economic specifics money, found money as manifest themselves in civil matters formed and functions of money in civil law. After analyzing the opinions of scientists, concluded that money should be understood in a category of private law.

Keywords: money; functions of money; legal tender; the hryvnia; the form of money; bank money; electronic money.

Надійшла до редколегії 18.02.2017 р.